

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/129/2003

STOSUNEK DO RZĄDU W SIERPNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W tym miesiącu notowania rządu są nieco lepsze niż w lipcu, kiedy to w niektórych wymiarach oceny tego gabinetu były najniższe z dotychczasowych. Nadal jednak pozostają one na bardzo niskim poziomie. Niemal nie zmienił się odsetek zwolenników rządu (17%), natomiast liczba jego przeciwników nieco zmalała (o 2 punkty - do 44%). Obojętność wobec gabinetu Leszka Millera deklaruje, tak jak przed miesiącem, co trzeci Polak (34%).
- Zmniejszył się krytycyzm w ocenie dotychczasowych wyników działalności rządu. W dalszym ciągu jednak opinie w tej kwestii pozostają bardzo niekorzystne. Tylko co szósty respondent (16%, o 2 punkty więcej niż w lipcu) dobrze ocenia efekty pracy rządu, ponad dwie trzecie zaś (70%, o 5 punktów mniej niż w ubiegłym miesiącu) - źle.
- Poprawiły się opinie o polityce gospodarczej rządu. O tym, że stwarza ona szanse poprawy sytuacji ekonomicznej kraju, przekonanych jest obecnie 21% ankietowanych (o 4 punkty więcej niż w lipcu). Nadal jednak większość Polaków (67%, o 5 punktów mniej niż przed miesiącem) negatywnie ocenia politykę gospodarczą rządu.
- Wzrosła także akceptacja osoby premiera. Odsetek respondentów zadowolonych z tego, że Leszek Miller stoi na czele rządu, zwiększył się o 4 punkty (do 19%). W dalszym ciągu jednak ponad trzykrotnie więcej osób (62%, o 6 punktów mniej niż w lipcu) wyraża niezadowolenie z szefa rządu.

W ostatnich tygodniach poprzedzających realizację naszego sondażu¹ rząd oraz politycy SLD starali się wcielić w życie zapowiedzi samooczyszczenia partii, które padły na ostatnim kongresie tego ugrupowania. Podejmowano m. in. działania zmierzające do wyjaśnienia tzw. afery starachowickiej. W efekcie ujawnienia przez prasę przypadków łamania ustawy antykorupcyjnej w MSWiA premier zdecydował, że we wszystkich ministerstwach zostaną skontrolowane oświadczenia majątkowe składane przez urzędników. Ponadto w wyniku ustaleń komisji badającej tzw. sprawę Rywina, Sejm na wniosek rządu odrzucił dotychczasowy projekt ustawy o radiofonii i telewizji. W ostatnim okresie odnotowano również symptomy poprawy sytuacji gospodarczej. Wicepremier Jerzy Hausner podczas debaty sejmowej poinformował, że nastąpiło wreszcie długo oczekiwane ożywienie gospodarcze. Wydarzenia te prawdopodobnie przyczyniły się do poprawy notowań rządu.

POPARCIE DLA RZĄDU

Sierpniowe notowania rządu są nieco lepsze niż przed miesiącem, kiedy to w niektórych wymiarach oceny tego gabinetu były najniższe z dotychczasowych. Nadal jednak pozostają one na bardzo niskim poziomie. Pomimo symptomów poprawy, trudno więc mówić o zasadniczym przełomie w postrzeganiu rządu.

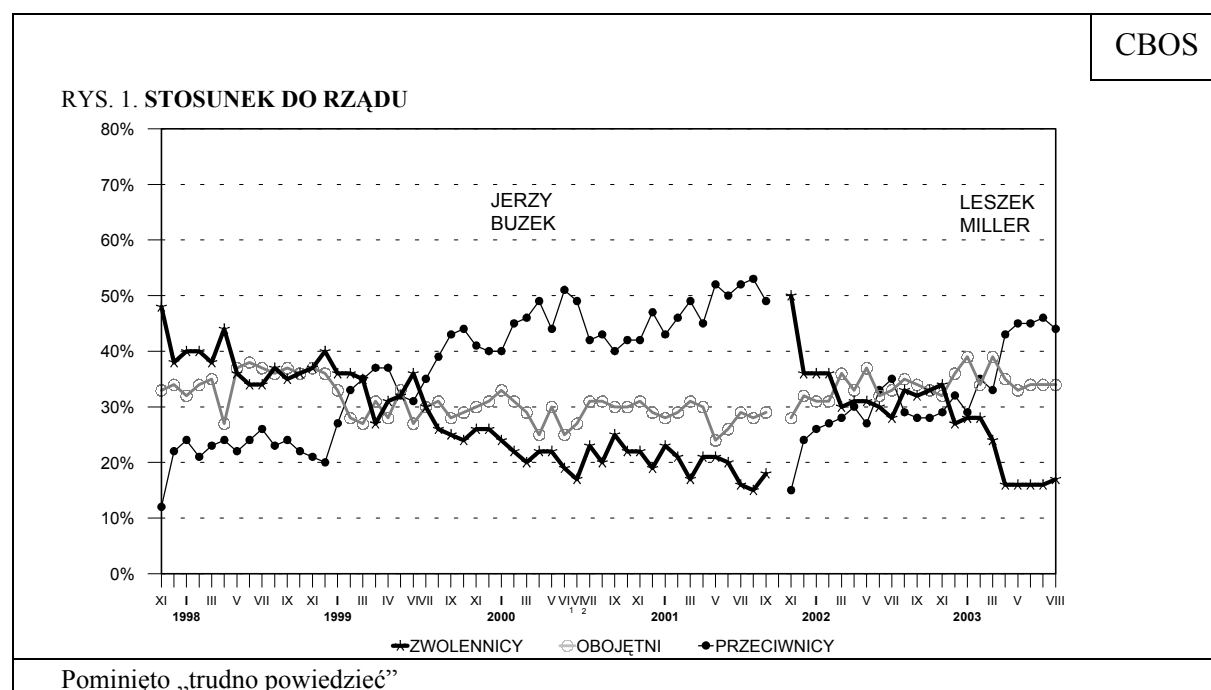
---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (159) zrealizowano w dniach od 1 do 4 sierpnia 2003 roku na liczącej 880 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Stosunkowo najmniej (na granicy istotności statystycznej) zmieniło się poparcie dla gabinetu Leszka Millera. Do jego zwolenników zalicza się obecnie 17% ankietowanych, natomiast ponad dwukrotnie większa grupa (44%, o 2 punkty mniej niż w lipcu) określa się jako przeciwnicy rządu. Obojętność wobec gabinetu Leszka Millera deklaruje, tak samo jak przed miesiącem, co trzeci Polak (34%).

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2002					2003							
	w procentach												
Zwolennicy	33	32	33	34	27	28	28	24	16	16	16	16	17
Przeciwnicy	29	28	28	29	32	29	35	33	43	45	45	46	44
Obojętni	35	34	33	32	36	39	34	39	35	33	34	34	34
Trudno powiedzieć	4	6	6	6	5	4	4	4	6	5	5	4	5

W elektoratach partyjnych poparcie dla rządu Leszka Millera wyrażają w większości jedynie potencjalni wyborcy SLD. Wśród sympatyków pozostałych liczących się ugrupowań politycznych przeciwnicy rządu przeważają nad jego zwolennikami. Najmniej przychylnie nastawieni do rządu są potencjalni wyborcy PiS oraz PO.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	63	28	8	1
PSL	20	31	49	0
Samoobrona	12	41	44	3
LPR	11	35	54	0
PO	8	22	66	5
PiS	6	17	76	0
Niezdecydowani	21	35	36	8
Niezamierzający głosować	11	37	46	6

OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

W sierpniu zmniejszył się krytycyzm w ocenie dotychczasowych wyników działalności rządu. Nadal jednak opinie w tej kwestii pozostają bardzo niekorzystne. Tylko co szósty respondent (16%, o 2 punkty więcej niż w lipcu) dobrze ocenia efekty pracy rządu, natomiast większość (70%, o 5 punktów mniej niż w ubiegłym miesiącu) - źle.

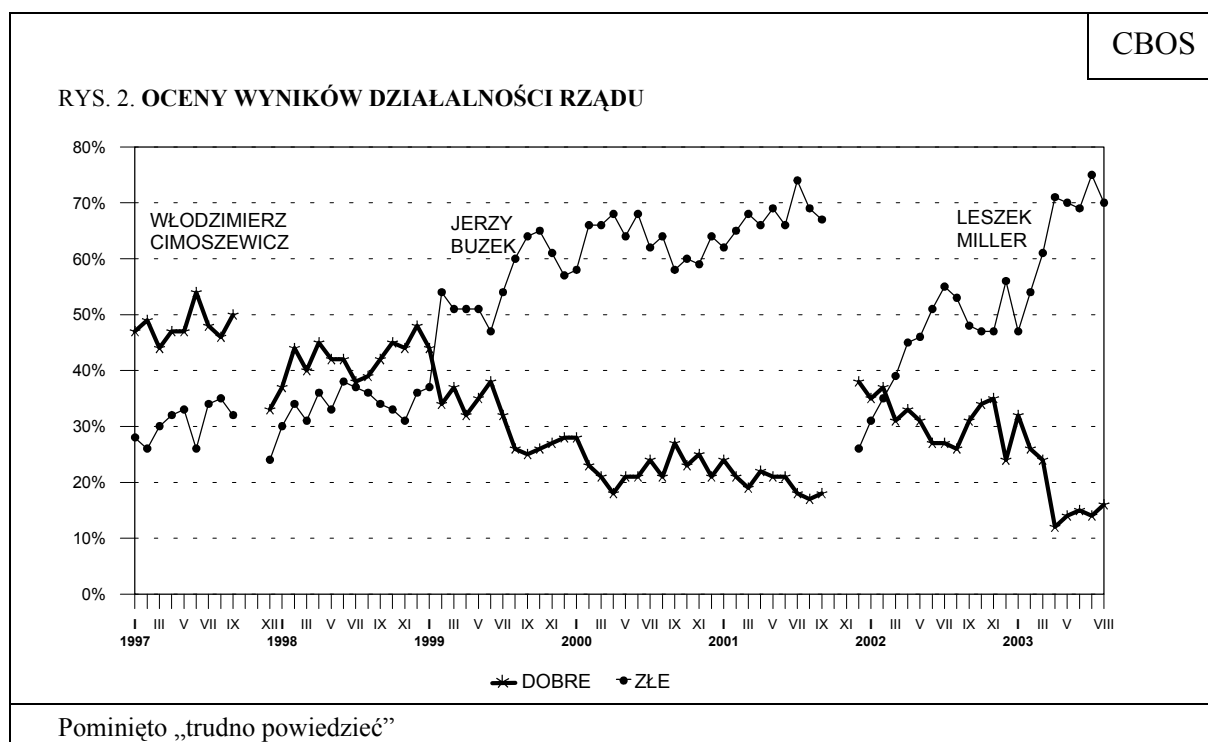

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2002					2003							
	w procentach												
Dobrze	26	31	34	35	24	32	26	24	12	14	15	14	16
Źle	53	48	47	47	56	47	54	61	71	70	69	75	70
Trudno powiedzieć	21	21	19	18	20	21	20	15	16	16	16	11	14

Zdecydowanie najlepsze zdanie o wynikach dotychczasowej działalności gabinetu Leszka Millera mają zwolennicy SLD, którzy oceniając efekty pracy rządu nieco częściej wystawiają oceny pozytywne niż negatywne. Sympatycy pozostałych ugrupowań cieszących się największym poparciem społecznym są w swoich sądach zdecydowanie bardziej jednoznaczni - w większości krytycznie ustosunkowują się do dotychczasowego dorobku gabinetu Leszka Millera. Najbardziej niezadowoleni z efektów jego pracy są zwolennicy PiS, Samoobrony oraz PO.

Tabela 4

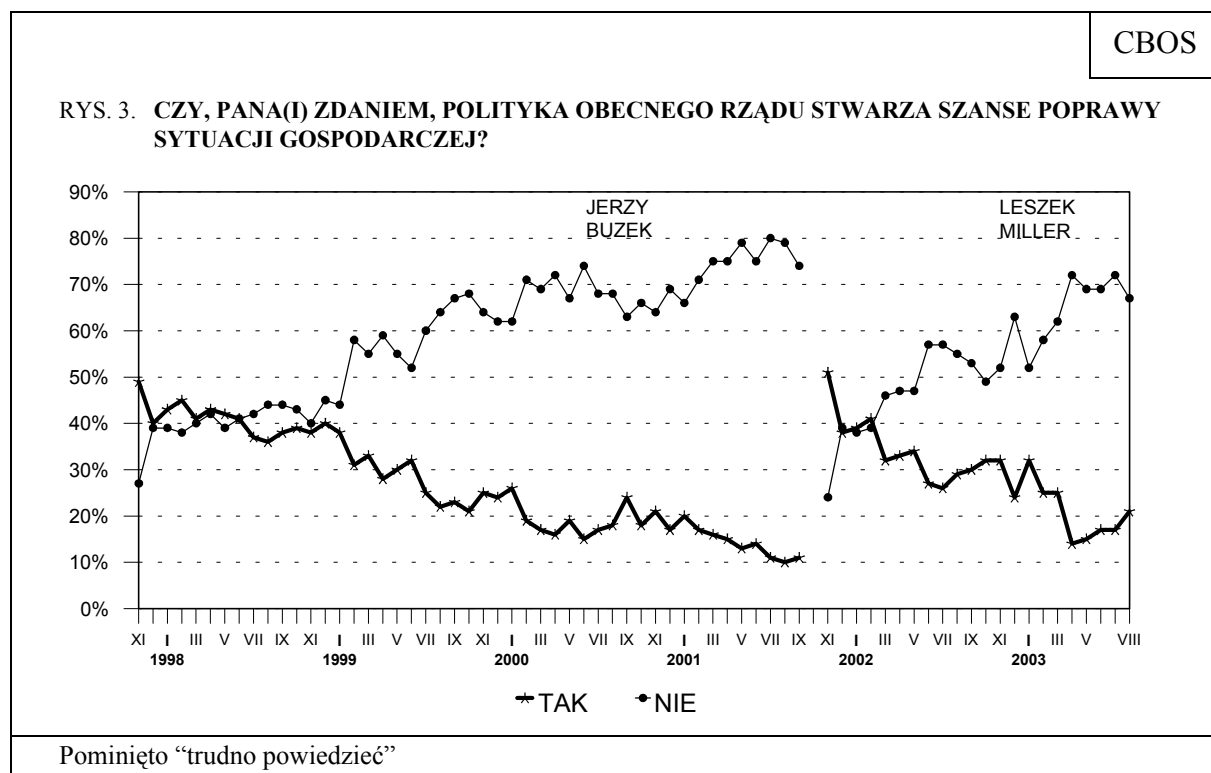
Potencjalne elektoraty	Oceny wyników działalności rządu		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	46	41	12
LPR	24	76	0
PSL	21	68	11
PO	14	78	8
PiS	14	84	2
Samoobrona	7	80	13
Niezdecydowani	14	66	20
Niezamierzający głosować	11	75	14

OCENA POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

Nieco wyraźniej niż ogólne oceny rządu poprawiły się opinie o jego polityce gospodarczej. O tym, że stwarza ona szanse poprawy sytuacji ekonomicznej kraju, przekonanych jest obecnie 21% ankietowanych (o 4 punkty więcej niż w lipcu). Nadal jednak zdecydowana większość Polaków (67%, o 5 punktów mniej niż przed miesiącem) negatywnie ocenia politykę gospodarczą rządu.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2002					2003							
	w procentach												
Tak	29	30	32	32	24	32	25	25	14	15	17	17	21
Nie	55	53	49	52	63	52	58	62	72	69	69	72	67
Trudno powiedzieć	16	17	19	16	14	16	17	13	14	16	14	11	13

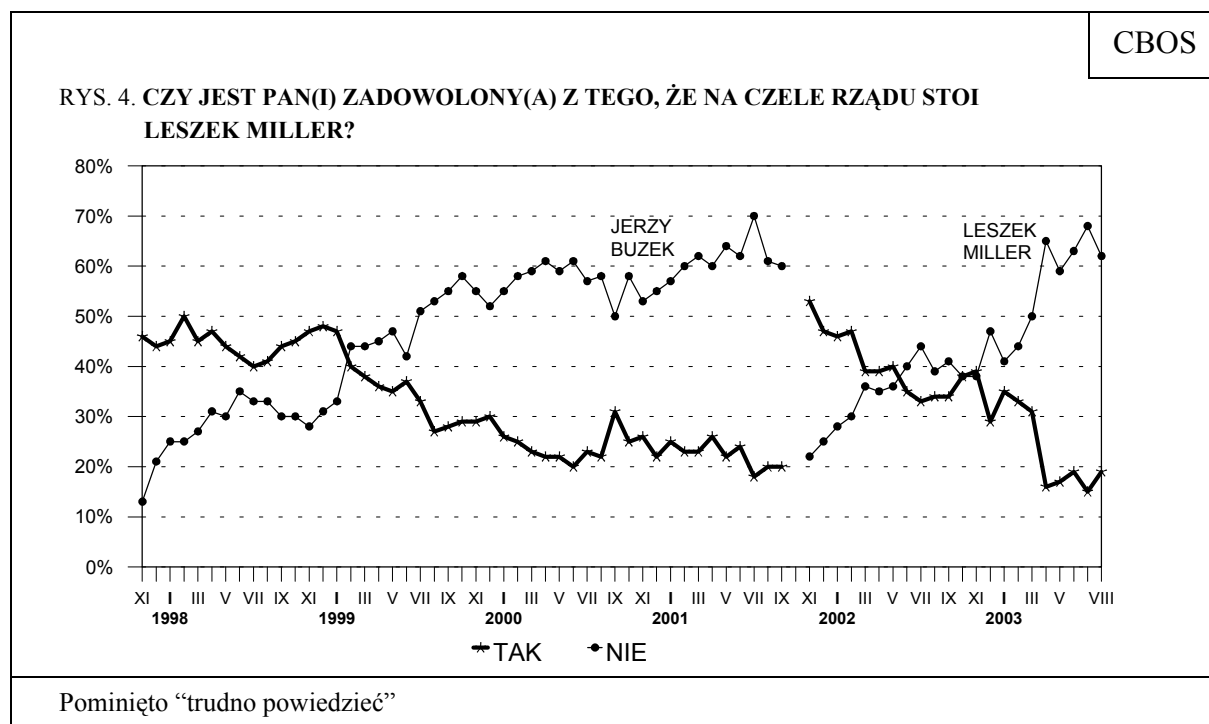

AKCEPTACJA PREMIERA

W sierpniu poprawiły się także notowania premiera. Leszek Miller odzyskał tyłu swoich zwolenników, ilu stracił w ubiegłym miesiącu. Obecnie zadowolenie z faktu, że stoi on na czele rządu, wyraża 19% ankieterów (o 4 punkty więcej niż w lipcu). Ponad trzykrotnie większa grupa (62%, o 6 punktów mniej niż miesiąc temu) jest niezadowolona z szefa rządu.

Tabela 6

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	2002					2003								
	w procentach													
Tak	34	34	38	39	29	35	33	31	16	17	19	15	19	
Nie	39	41	38	38	47	41	44	50	65	59	63	68	62	
Trudno powiedzieć	27	25	24	23	24	24	23	19	19	24	18	17	19	

Największym poparciem cieszy się Leszek Miller w elektoracie swojego ugrupowania – ponad połowa potencjalnych wyborców SLD jest zadowolona z tego, że stoi on na czele rządu. Większość zwolenników pozostałych ugrupowań nie podziela tych uczuć. Niezadowolone z szefa rządu najczęściej deklarują sympatycy PiS oraz LPR. Stosunkowo najmniej krytyczni wobec premiera są wyborcy PSL i Samoobrony, a także osoby niezdecydowane, którą partię poprzeć w najbliższych wyborach parlamentarnych.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	52	37	11
Samoobrona	27	64	9
PSL	25	55	20
PO	20	78	2
PiS	7	91	2
LPR	0	89	11
Niezdecydowani	23	58	19
Niezamierzający głosować	13	62	26

Starania o poprawę wizerunku rządu oraz SLD, a prawdopodobnie także symptomy poprawy sytuacji gospodarczej i optymistyczne zapowiedzi rządu w tej sprawie znalazły odbicie w nieco lepszych niż przed miesiącem notowaniach gabinetu Leszka Millera. Stosunkowo najbardziej poprawiły się opinie o polityce gospodarczej rządu, zyskał także sam premier. Za wcześnie jednak, by mówić o przezwyciężeniu kryzysu w postrzeganiu rządu. Jego notowania, począwszy od kwietnia tego roku, nadal utrzymują się na bardzo niskim poziomie.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do rządu

	(%)				
	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	44	34	5	878
Płeć					
Mężczyźni	17	45	34	4	420
Kobiety	17	43	35	5	458
Wiek					
18-24 lat	18	42	37	4	136
25-34	17	45	35	4	160
35-44	13	43	37	6	140
45-54	20	45	34	1	192
55-64	22	46	27	5	112
65 lat i więcej	14	41	33	12	139
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	43	36	6	322
Miasto do 20 tys.	23	33	39	4	115
20-100 tys.	21	41	33	5	165
101-500 tys.	12	50	34	5	166
501 tys. i więcej mieszk.	17	54	26	3	111
Wykształcenie					
Podstawowe	12	40	35	13	235
Zasadnicze zawodowe	21	36	42	2	226
Średnie	17	49	33	1	331
Wyższe	22	56	17	5	86
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	18	53	21	7	65
Prac. umysł. niż. szczebla	21	46	32	0	103
Pracownicy fiz.- umysł.	12	42	42	4	67
Robotnicy wykwalifikowani	11	46	42	1	74
Robotnicy niewykwalifik.	21	35	41	3	32
Rolnicy	11	48	35	6	51
Pracujący na własny rach.	15	54	30	0	26
Bierni zawodowo					
Renciści	20	47	27	6	101
Emeryci	19	37	35	9	158
Uczniowie i studenci	18	46	30	6	65
Bezrobotni	19	39	38	4	93
Gospodynie domowe i inni	14	42	40	5	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	16	56	27	2	140
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	17	40	36	7	70
sekt. pryw. poza rolnict.	16	42	40	1	163
prywatnym gośp. rolnym	12	46	36	6	52
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	18	42	38	2	83
300-399	12	42	42	4	70
400-599	17	45	36	3	159
600-800	19	40	35	6	131
Powyżej 800 zł	23	43	33	1	142
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	46	38	5	295
Średnie	19	44	32	5	410
Dobre	24	39	32	5	174
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	12	52	33	3	55
Raz w tygodniu	18	43	35	5	441
1-2 razy w miesiącu	15	42	37	5	139
Kilka razy w roku	17	45	34	4	149
W ogóle nie uczestniczy	20	46	27	7	93
Poglądy polityczne					
Lewica	38	27	34	1	190
Centrum	17	45	35	4	273
Prawica	8	72	19	1	179
Trudno powiedzieć	8	35	46	12	234

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	70	14	878
Płeć				
Mężczyźni	14	74	12	420
Kobiety	17	68	15	458
Wiek				
18-24 lat	24	58	19	136
25-34	19	74	8	160
35-44	12	74	14	140
45-54	11	76	12	192
55-64	20	69	11	112
65 lat i więcej	12	69	19	139
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	73	13	322
Miasto do 20 tys.	21	63	16	115
20-100 tys.	17	62	20	165
101-500 tys.	14	71	15	166
501 tys. i więcej mieszk.	16	82	2	111
Wykształcenie				
Podstawowe	12	70	18	235
Zasadnicze zawodowe	16	67	17	226
Średnie	19	70	11	331
Wyższe	15	82	3	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	81	4	65
Prac. umysł. niż. szczebla	17	76	7	103
Pracownicy fiz.- umysł.	13	77	10	67
Robotnicy wykwalifikowani	12	71	17	74
Robotnicy niewykwalifik.	19	61	20	32
Rolnicy	12	81	7	51
Pracujący na własny rach.	11	77	12	26
Bierni zawodowo				
Renciści	11	72	16	101
Emeryci	21	62	17	158
Uczniowie i studenci	29	51	19	65
Bezrobotni	11	74	15	93
Gospodynie domowe i inni	12	69	18	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	80	8	140
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	18	64	17	70
sekt. pryw. poza rolnict.	15	75	9	163
prywatnym gosp. rolnym	13	80	7	52
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	17	74	9	83
300-399	14	75	12	70
400-599	15	67	18	159
600-800	19	72	9	131
Powyżej 800 zł	19	76	5	142
Ocena własnych war. mater.				
Źle	8	80	13	295
Średnie	17	68	16	410
Dobre	27	62	11	174
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	15	74	10	55
Raz w tygodniu	15	69	16	441
1-2 razy w miesiącu	17	70	13	139
Kilka razy w roku	17	72	11	149
W ogóle nie uczestniczy	17	74	9	93
Poglądy polityczne				
Lewica	28	63	9	190
Centrum	18	71	12	273
Prawica	8	86	5	179
Trudno powiedzieć	10	64	27	234

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

	(%)			Liczba osób
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
Ogółem	21	67	13	878
Płeć				
Mężczyźni	22	66	12	420
Kobiety	19	67	14	458
Wiek				
18-24 lat	31	58	11	136
25-34	22	64	14	160
35-44	16	75	9	140
45-54	19	71	10	192
55-64	21	66	14	112
65 lat i więcej	15	64	22	139
Miejsce zamieszkania				
Wieś	16	71	13	322
Miasto do 20 tys.	24	63	13	115
20-100 tys.	27	54	19	165
101-500 tys.	20	69	11	166
501 tys. i więcej mieszk.	22	72	6	111
Wykształcenie				
Podstawowe	16	65	19	235
Zasadnicze zawodowe	19	70	12	226
Średnie	25	64	11	331
Wyższe	22	73	6	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	77	4	65
Prac. umysł. niż. szczebla	27	64	9	103
Pracownicy fiz.- umysł.	17	74	9	67
Robotnicy wykwalifikowani	21	66	14	74
Robotnicy niewykwalifik.	21	65	14	32
Rolnicy	8	80	12	51
Pracujący na własny rach.	11	84	5	26
Bierni zawodowo				
Renciści	15	68	17	101
Emeryci	24	57	19	158
Uczniowie i studenci	44	46	10	65
Bezrobotni	14	72	14	93
Gospodynie domowe i inni	13	70	17	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	76	5	140
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	26	64	10	70
sekt. pryw. poza rolnict.	19	69	12	163
prywatnym gosp. rolnym	9	79	12	52
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	18	71	11	83
300-399	26	60	14	70
400-599	22	67	11	159
600-800	19	68	14	131
Powyżej 800 zł	25	64	11	142
Ocena własnych war. mater.				
Złe	12	75	13	295
Średnie	22	63	15	410
Dobre	31	61	8	174
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	73	7	55
Raz w tygodniu	20	66	15	441
1-2 razy w miesiącu	16	74	10	139
Kilka razy w roku	20	62	18	149
W ogóle nie uczestniczy	32	63	5	93
Poglądy polityczne				
Lewica	37	55	8	190
Centrum	24	68	8	273
Prawica	10	87	3	179
Trudno powiedzieć	11	58	31	234

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	62	19	876
Płeć				
Mężczyźni	19	64	17	418
Kobiety	18	61	21	458
Wiek				
18-24 lat	21	58	21	136
25-34	25	59	16	160
35-44	9	70	21	140
45-54	21	59	20	190
55-64	16	68	16	112
65 lat i więcej	17	64	20	139
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	62	23	322
Miasto do 20 tys.	29	51	20	115
20-100 tys.	23	57	20	162
101-500 tys.	16	64	20	166
501 tys. i więcej mieszk.	18	80	3	111
Wykształcenie				
Podstawowe	13	63	23	235
Zasadnicze zawodowe	19	62	19	226
Średnie	21	60	19	328
Wyższe	22	69	8	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	67	13	65
Prac. umysł. niż. szczebla	22	59	19	103
Pracownicy fiz.- umysł.	14	64	22	67
Robotnicy wykwalifikowani	23	62	15	71
Robotnicy niewykwalifik.	22	42	36	32
Rolnicy	10	68	22	51
Pracujący na własny rach.	9	77	14	25
Bierni zawodowo				
Renciści	18	63	19	101
Emeryci	22	61	18	158
Uczniowie i studenci	24	55	21	65
Bezrobotni	14	69	16	93
Gospodynie domowe i inni	14	61	25	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	17	61	22	138
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	29	54	17	70
sekt. pryw. poza rolnict.	17	68	16	162
prywatnym gosp. rolnym	11	68	22	52
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	21	58	21	83
300-399	15	59	27	70
400-599	18	66	16	159
600-800	17	65	19	131
Powyżej 800 zł	25	64	11	142
Ocena własnych war. mater.				
Złe	12	66	22	294
Średnie	18	63	19	410
Dobre	31	55	14	172
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	75	14	55
Raz w tygodniu	16	63	21	438
1-2 razy w miesiącu	20	58	23	138
Kilka razy w roku	24	59	17	149
W ogóle nie uczestniczy	25	65	11	93
Poglądy polityczne				
Lewica	36	48	16	190
Centrum	20	63	18	270
Prawica	7	88	6	179
Trudno powiedzieć	12	54	34	234